

ΟΔΗΓΙΑ 2004/81/ΕΚ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 29ης Απριλίου 2004

σχετικά με τον τίτλο παραμονής που χορηγείται στους υπηκόους τρίτων χωρών θύματα εμπορίας ανθρώπων ή συνέργειας στη λαθρομετανάστευση, οι οποίοι συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 63 σημείο 3,

την πρόταση της Επιτροπής⁽¹⁾,

Αφού ζήτησε τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής⁽²⁾,

τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών⁽³⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η επεξεργασία κοινής πολιτικής μετανάστευσης, συμπεριλαμβανομένου του καθορισμού των όρων εισόδου και παραμονής αλλοδαπών καθώς και των μέτρων καταπολέμησης της λαθρομετανάστευσης, αποτελεί συστατικό στοιχείο του στόχου της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αποβλέπει στη δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.
- (2) Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κατά την ειδική σύνοδο του στο Τάμπερε της 15ης και 16ης Οκτωβρίου 1999, εξέφρασε την αποφασιστικότητά του να καταπολεμήσει στην πηγή της τη λαθρομετανάστευση, στρεφόμενο κυρίως κατά εκείνων που επιδίδονται στην εμπορία ανθρώπων και στην οικονομική εκμετάλλευση μεταναστών. Συνιστά στα κράτη μέλη να επικεντρώσουν τις προσπάθειές τους στη διερεύνηση και την εξάρθρωση των εγκληματικών κυκλωμάτων, κατοχυρώνοντας ταυτόχρονα το σεβασμό των δικαιωμάτων των θυμάτων.
- (3) Ένδειξη της αυξανόμενης ανησυχίας για το συγκεκριμένο φαινόμενο σε διεθνές επίπεδο υπήρξε η έγκριση από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών σύμβασης κατά του οργανωμένου διεθνούς εγκλήματος, η οποία συμπληρώθηκε από ένα πρωτόκολλο για την πρόληψη, καταστολή και τιμωρία της εμπορίας ανθρώπων, ιδιαίτερα γυναικών και παιδιών και ένα πρωτόκολλο κατά της παράνομης μεταφοράς μεταναστών δια ξηράς, αέρος και θαλάσσης. Η Κοινότητα και τα δεκαπέντε κράτη μέλη της υπέγραψαν τις πράξεις αυτές το Δεκέμβριο 2000.
- (4) Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται υπό την επιφύλαξη της προστασίας που παρέχεται στους πρόσφυγες, τους δικαιούχους επικουρικής προστασίας και τους αιτούντες διεθνή προστασία σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο για τους πρόσφυγες και υπό την επιφύλαξη άλλων νομικών πράξεων που αφορούν τα δικαιώματα του ανθρώπου.

- (5) Η παρούσα οδηγία δεν θίγει άλλες διατάξεις που αφορούν την προστασία θυμάτων, μαρτύρων ή ιδιαίτερα ευάλωτων προσώπων. Δεν θίγει επίσης τις προνομίες των κρατών μελών όσον αφορά το δικαίωμα παραμονής που παρέχεται για ανθρωπιστικούς ή άλλους λόγους.
- (6) Η παρούσα οδηγία σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις αρχές που αναγνωρίζονται π.χ. από τον Χάρτη θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- (7) Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ την παρούσα οδηγία χωρίς διακρίσεις λόγω φύλου, φυλής, χρώματος, εθνικής ή κοινωνικής καταγωγής, γενετικών χαρακτηριστικών, γλώσσας, θρησκείας, ή πεποιθήσεων, πολιτικών ή άλλων απόψεων, της ιδιότητας μέλους εθνικής μειοψηφίας, περιουσίας, γέννησης, μειονεκτήματος, ηλικίας ή σεξουαλικού προσανατολισμού.
- (8) Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η οδηγία 2002/90/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Νοεμβρίου 2002, για τον ορισμό της υποβοήθησης της παράνομης εισόδου, διέλευσης και διαμονής⁽⁴⁾ και η απόφαση πλαίσιο του Συμβουλίου, της 19ης Ιουλίου 2002, για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων⁽⁵⁾, εκδόθηκαν με σκοπό την ενίσχυση της πρόληψης και της καταπολέμησης των ανωτέρω αδικημάτων.
- (9) Η παρούσα οδηγία εισάγει την άδεια παραμονής για θύματα της εμπορίας ανθρώπων ή, εάν ένα κράτος αποφασίσει να επεκτείνει το πεδίο εφαρμογής αυτής της οδηγίας, στους υπηκόους τρίτων χωρών θύματα συνέργειας στη λαθρομετανάστευση, στους οποίους η άδεια παραμονής προσφέρει κατάλληλο κίνητρο συνεργασίας με τις αρμόδιες αρχές. Η οδηγία περιέχει επίσης ορισμένες εγγυήσεις έναντι καταχρήσεων.
- (10) Προς το σκοπό αυτό πρέπει να οριστούν τα κριτήρια έκδοσης του τίτλου παραμονής μικρής διάρκειας, οι όροι για τη διαμονή και οι περιπτώσεις μη ανανέωσης ή ανάκλησης. Το δικαίωμα να συνεχίσει ένας δικαιούχος να υπάγεται στις διατάξεις της οδηγίας αναγνωρίζεται υπό όρους και έχει προσωρινή ισχύ.
- (11) Οι ενδιαφερόμενοι υπήκοοι τρίτου κράτους πρέπει να ενημερώνονται για τη δυνατότητα απόκτησης του εν λόγω τίτλου παραμονής και να τους παρέχεται προθεσμία διασκέψεως, η οποία θα τους επιτρέπει να αποφασίσουν εν επιγνώσει αν επιθυμούν ή όχι να συνεργαστούν με τις αρμόδιες αρχές που μπορεί να είναι αστυνομικές, δικαστικές ή δικαστικές (λαμβάνοντας υπόψη τους ενδεχόμενους κινδύνους) ώστε η συνεργασία τους να είναι ελεύθερα βουλήσει και, κατά συνέπεια, αποτελεσματικότερη.

⁽¹⁾ ΕΕ C 126 Ε της 28.5.2002, σ. 393.

⁽²⁾ Γνώμη που διατυπώθηκε στις 5 Δεκεμβρίου 2002 (δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα).

⁽³⁾ ΕΕ C 221 της 17.9.2002, σ. 80.

⁽⁴⁾ ΕΕ L 328 της 5.12.2002, σ. 17.

⁽⁵⁾ ΕΕ L 203 της 1.8.2002, σ. 1.

- (12) Λαμβάνοντας υπόψη ότι είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι, οι υπήκοοι τρίτων χωρών πρέπει να λαμβάνουν τη βοήθεια που προβλέπει η παρούσα οδηγία. Η βοήθεια πρέπει να τους επιτρέπει να αναλαμβάνουν και να ξεφεύγουν από την επιρροή των δραστών των αδικημάτων. Η ιατρική περίθαλψη που πρέπει να παρέχεται στους υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι emπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας περιλαμβάνει επίσης, εφόσον χρειάζεται, ψυχοθεραπευτική περίθαλψη.
- (13) Κατά την απόφαση σχετικά με την έκδοση τίτλου παραμονής διάρκειας έξι τουλάχιστον μηνών ή σχετικά με την ανανέωση του τίτλου, οι αρμόδιες αρχές πρέπει να κρίνουν αν πληρούνται οι σχετικοί όροι.
- (14) Κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας δεν πρέπει να θίγονται οι δραστηριότητες των αρμόδιων αρχών σε όλα τα στάδια των σχετικών εθνικών διαδικασιών, ιδίως όσον αφορά τη έρευνα των σχετικών αδικημάτων.
- (15) Τα κράτη μέλη πρέπει να εξετάζουν κατά πόσον μπορούν να επιτρέψουν την παραμονή για άλλους λόγους, σύμφωνα με το εθνικό τους δίκαιο, σε υπηκόους τρίτων χωρών που ενδεχομένως emπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, αλλά είτε οι ίδιοι είτε μέλη της οικογένειάς τους ή εξομολούμενα προς αυτά πρόσωπα δεν πληρούν ή δεν πληρούν πλέον τους προβλεπόμενους όρους.
- (16) Για να ανακτήσουν την ανεξαρτησία τους και να μην επιστρέψουν στο κύκλωμα εκμετάλλευσης, οι υπήκοοι τρίτων χωρών που είναι δικαιούχοι της άδειας παραμονής πρέπει να αποκτούν, βάσει των διατάξεων της παρούσας οδηγίας, πρόσβαση στην αγορά εργασίας και να συνεχίζουν την επαγγελματική κατάρτιση και επιμόρφωσή τους. Κατά την έγκριση της πρόσβασης των δικαιούχων της άδειας διαμονής στην αγορά εργασίας, τα κράτη μέλη πρέπει να εξετάζουν ιδίως την πιθανή διάρκεια διαμονής.
- (17) Η συμμετοχή των υπηκόων των τρίτων κρατών σε προγράμματα και σχέδια τα οποία ήδη ισχύουν ή πρόκειται να εισαχθούν πρέπει να συμβάλλει στην επιστροφή των εν λόγω ατόμων σε μια φυσιολογική κοινωνική ζωή.
- (18) Αν ο εν λόγω υπήκοος τρίτης χώρας υποβάλει αίτηση για τίτλο παραμονής άλλης κατηγορίας, τα κράτη μέλη λαμβάνουν απόφαση βάσει της ισχύουσας εθνικής νομοθεσίας περί αλλοδαπών. Κατά την εξέταση της αίτησης, τα κράτη μέλη πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το γεγονός ότι έχει χορηγηθεί στον υπήκοο τρίτης χώρας ο τίτλος παραμονής δυνάμει της παρούσας οδηγίας.
- (19) Τα κράτη μέλη πρέπει να παρέχουν στην Επιτροπή, όσον αφορά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, τις πληροφορίες που συγκεντρώνουν στα πλαίσια των δραστηριοτήτων για τη συλλογή και την επεξεργασία στατιστικών στοιχείων σχετικά με θέματα που emπίπτουν στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων.
- (20) Η καθιέρωση τίτλου παραμονής μικρής διάρκειας για υπηκόους τρίτων χωρών που συνεργάζονται για τη σύλληψη δουλεμπόρων, δε μπορούν να υλοποιηθεί πρόσφορα από τα κράτη μέλη. Δεδομένου ότι οι επιδιωκόμενοι στόχοι μπο-

ρούν, λόγω της ευρύτητας της δράσης, να υλοποιηθούν καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο, η Κοινότητα μπορεί να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας που προβλέπεται στο άρθρο 5 της συνθήκης. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας όπως ορίζεται στο εν λόγω άρθρο, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει αυτό που είναι απαραίτητο για την επίτευξη αυτών των στόχων.

- (21) Βάσει του άρθρου 3 του πρωτοκόλλου για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας που προσαρτάται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο κοινοποίησαν ότι επιθυμούν να συμμετάσχουν στη θέσπιση και στην εφαρμογή της πρότασης οδηγίας.
- (22) Βάσει των άρθρων 1 και 2 του πρωτοκόλλου για τη θέση της Δανίας που προσαρτάται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Δανία δεν θα συμμετάσχει στη θέσπιση της παρούσας οδηγίας και δεν δεσμεύεται από αυτή ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Στόχος

Η παρούσα οδηγία έχει ως στόχο να καθορίσει τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση τίτλων παραμονής περιορισμένης διάρκειας, ανάλογα με το διάστημα που απαιτείται για την περάτωση των σχετικών εθνικών διαδικασιών, στους υπηκόους τρίτων χωρών που συνεργάζονται στην καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων ή της υποβοήθησης της λαθρομετανάστευσης.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας:

- α) ως «υπήκοος τρίτης χώρας» νοείται κάθε άτομο που δεν είναι πολίτης της Ένωσης κατά την έννοια του άρθρου 17 παράγραφος 1 της συνθήκης·
- β) η «υποβοήθηση της λαθρομετανάστευσης» αφορά περιπτώσεις όπως αυτές που αναφέρονται στα άρθρα 1 και 2 της οδηγίας 2002/90/ΕΚ·
- γ) η «εμπορία ανθρώπων» αφορά περιπτώσεις όπως αυτές που αναφέρονται στα άρθρα 1, 2 και 3 της απόφασης-πλακίου 2002/629/ΔΕΥ·
- δ) ως «μέτρο εκτέλεσης απόφασης απομάκρυνσης» νοείται κάθε μέτρο που λαμβάνεται από κράτος μέλος με σκοπό την εκτέλεση απόφασης των αρμόδιων αρχών που διατάσσει την απομάκρυνση υπηκόου τρίτης χώρας·

ε) ως «τίτλος παραμονής» νοείται κάθε άδεια που εκδίδεται από κράτος μέλος και επιτρέπει σε υπήκοο τρίτης χώρας ο οποίος πληροί τις προϋποθέσεις της παρούσας οδηγίας να παραμείνει νομίμως στην επικράτεια του·

στ) ως «ασυνόδευτοι ανήλικοι» νοούνται οι υπήκοοι τρίτων χωρών ηλικίας κάτω των δεκαοκτώ ετών οι οποίοι φθάνουν στην επικράτεια του κράτους μέλους χωρίς να συνοδεύονται από τον κατά το νόμο ή το έθιμο υπεύθυνο ενήλικα, για όσο διάστημα ένα τέτοιο πρόσωπο δεν έχει αναλάβει πραγματικά την επιμέλειά τους, ή οι ανήλικοι που βρέθηκαν χωρίς συνοδεία μετά την εισοδό τους στην επικράτεια του κράτους μέλους.

Άρθρο 3

Πεδίο εφαρμογής

1. Τα κράτη μέλη εφαρμόζουν την παρούσα οδηγία στους υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι είναι ή υπήρξαν θύματα αδικημάτων σχετικών με την εμπορία ανθρώπων, ακόμη και στην περίπτωση που εισήλθαν παράνομα στην επικράτεια των κρατών μελών.

2. Τα κράτη μπορούν να εφαρμόζουν την παρούσα οδηγία στους υπηκόους τρίτων χωρών που υπήρξαν θύματα της υποβοήθησης της λαθρομετανάστευσης.

3. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στους εν λόγω υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι έχουν συμπληρώσει την ηλικία ενηλικίωσης σύμφωνα με το δικαίωμα του συγκεκριμένου κράτους μέλους.

Κατά παρέκκλιση, τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν να εφαρμόζουν τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας στους ανήλικους που ανταποκρίνονται σε ορισμένες προϋποθέσεις οριζόμενες στο εθνικό τους δικαίωμα.

Άρθρο 4

Ευνοϊκότερες διατάξεις

Η παρούσα οδηγία δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να θεσπίσουν ή να διατηρήσουν ευνοϊκότερες διατάξεις για τα πρόσωπα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΥ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ

Άρθρο 5

Ενημέρωση των ενδιαφερομένων υπηκόων τρίτων χωρών

Εφόσον οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών κρίνουν ότι υπήκοος τρίτης χώρας ενδέχεται να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, τον ενημερώνουν για τις δυνατότητες που διαθέτει σύμφωνα με την οδηγία.

Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν ότι η ενημέρωση αυτή είναι δυνατόν να παρέχεται από μη κυβερνητική οργάνωση ή ένωση που ορίζεται ειδικά από το συγκεκριμένο κράτος μέλος.

Άρθρο 6

Προθεσμία επίσκεψης

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να χορηγείται στους σχετικούς υπηκόους τρίτων χωρών προθεσμία επίσκεψης, που θα τους επιτρέπει να συνέλθουν και να ξεφύγουν από την επιρροή των δραστών των αδικημάτων, ώστε να μπορούν να λάβουν ενημερωμένη απόφαση σχετικά με τη συνεργασία τους με τις αρμόδιες αρχές.

Η διάρκεια και ο χρόνος έναρξης της προθεσμίας που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο καθορίζονται σύμφωνα με το εθνικό δικαίωμα.

2. Κατά τη διάρκεια της προθεσμίας επίσκεψης και εν αναμονή της αποφάσεως των αρμόδιων αρχών οι εν λόγω υπήκοοι τρίτων χωρών έχουν πρόσβαση στην περίθαλψη που προβλέπεται στο άρθρο 7 και δεν μπορεί να εκτελεσθεί εις βάρος τους κανένα μέτρο απομάκρυνσης.

3. Η προθεσμία επίσκεψης δεν δημιουργεί δικαίωμα παραμονής βάσει της παρούσας οδηγίας.

4. Το κράτος μέλος μπορεί οποτεδήποτε να θέσει τέλος στην προθεσμία επίσκεψης εφόσον οι αρμόδιες αρχές διαπιστώσουν ότι το συγκεκριμένο πρόσωπο επανασυνέδεσε ενεργώς, εκουσίως και ίδια πρωτοβουλία τις σχέσεις του με τους δράστες των αδικημάτων που αναφέρονται στο άρθρο 2 (στοιχεία β) και γ) ή για λόγους σχετικούς με τη δημόσια τάξη και την προστασία της εθνικής ασφάλειας.

Άρθρο 7

Περίθαλψη πριν από την έκδοση του τίτλου παραμονής

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να προσφέρονται στους σχετικούς υπηκόους τρίτων χωρών, εφόσον δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους, συνθήκες διαβίωσης που να εξασφαλίζουν τη συντήρησή τους και την πρόσβαση σε έκτακτη ιατρική περίθαλψη. Φροντίζουν για τις ειδικές ανάγκες των πλέον ευάλωτων προσώπων, μεταξύ άλλων, εφόσον χρειάζεται και εφόσον προβλέπεται από το εθνικό δικαίωμα, προσφέροντάς τους ψυχολογική βοήθεια.

2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν δεόντως υπόψη τους τις ανάγκες ασφάλειας και προστασίας των εν λόγω υπηκόων τρίτων χωρών όταν εφαρμόζουν τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας, σύμφωνα με το εθνικό δικαίωμα.

3. Τα κράτη μέλη παρέχουν στους σχετικούς υπηκόους τρίτων χωρών, εφόσον χρειάζεται, υπηρεσίες μετάφρασης και διερμηνείας.

4. Τα κράτη μέλη μπορούν να παρέχουν στους εν λόγω υπηκόους τρίτων χωρών δωρεάν νομική αρωγή, εφόσον προβλέπεται από το εθνικό δικαίωμα και με τις οριζόμενες σε αυτό προϋποθέσεις.

Άρθρο 8

Έκδοση και ανανέωση του τίτλου παραμονής

1. Μετά την πάροδο της προθεσμίας περίσκεψης, ή νωρίτερα εφόσον οι αρμόδιες αρχές κρίνουν ότι ο σχετικός υπήκοος τρίτης χώρας πληροί ήδη το κριτήριο που αναφέρεται στο στοιχείο β) κατωτέρω, τα κράτη μέλη εξετάζουν:
- κατά πόσον είναι σκόπιμο να παραταθεί η παραμονή του προσώπου αυτού στην επικράτειά τους, προς διευκόλυνση της έρευνας ή της δικαστικής διαδικασίας·
 - κατά πόσον το εν λόγω πρόσωπο έχει επιδείξει σαφή βούληση συνεργασίας και
 - κατά πόσον το πρόσωπο αυτό έχει διακόψει κάθε σχέση με τους εικαζόμενους δράστες πράξεων που μπορούν να συμπεριληφθούν μεταξύ των αδικημάτων που αναφέρονται στο άρθρο 2 στοιχεία β) και γ).
2. Για την έκδοση του τίτλου παραμονής και με την επιφύλαξη των λόγων που συνδέονται με τη δημόσια τάξη και την προστασία της εθνικής ασφάλειας, απαιτείται να πληρούνται οι προϋποθέσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1.
3. Με την επιφύλαξη των διατάξεων περί ανάκλησης που αναφέρονται στο άρθρο 14, ο τίτλος παραμονής ισχύει για περίοδο τουλάχιστον έξι μηνών. Ανανεώνεται εφόσον συνεχίζουν να πληρούνται οι προϋποθέσεις της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΥ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ

Άρθρο 9

Περίθαλψη μετά την έκδοση του τίτλου παραμονής

1. Τα κράτη μέλη φροντίζουν ώστε οι δικαιούχοι των τίτλων παραμονής, εφόσον δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους, να έχουν τουλάχιστον την ίδια περίθαλψη που προβλέπεται στο άρθρο 7.
2. Τα κράτη μέλη παρέχουν την αναγκαία ιατρική ή άλλη βοήθεια στους υπηκόους τρίτων χωρών που δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους και έχουν ειδικές ανάγκες, όπως οι έγκυοι, τα άτομα με αναπηρίες ή τα θύματα σεξουαλικής ή άλλης βίας και τέλος οι ανήλικοι, εάν τα κράτη μέλη κάνουν χρήση της δυνατότητας που παρέχεται από το άρθρο 3 παράγραφος 3.

Άρθρο 10

Ανήλικοι

Όταν τα κράτη μέλη κάνουν χρήση της δυνατότητας που προσφέρεται από το άρθρο 3 παράγραφος 3, εφαρμόζονται οι ακόλουθες διατάξεις:

- τα κράτη μέλη λαμβάνουν δεόντως υπόψη το ύψιστο συμφέρον του παιδιού κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας. Φροντί-

ζουν ώστε η διαδικασία να είναι η δέουσα, λαμβανομένης υπόψη της ηλικίας και της ωριμότητας του παιδιού. Ιδιαίτερα, μπορούν, εφόσον θεωρούν ότι είναι προς το συμφέρον του παιδιού, να παρατείνουν την προθεσμία περίσκεψης·

- τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν στους ανήλικους πρόσβαση στο εκπαιδευτικό σύστημα υπό τις ίδιες προϋποθέσεις με αυτές των υπηκόων τους. Τα κράτη μέλη μπορούν να ορίσουν ότι αυτή η πρόσβαση πρέπει να περιορίζεται στο σύστημα δημόσιας εκπαίδευσης·
- στην περίπτωση υπηκόων τρίτων χωρών που είναι ασυνόδευτοι ανήλικοι, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα για να προσδιορίσουν την ταυτότητα και την ιθαγένειά τους και να θεμελιώσουν το γεγονός ότι δεν συνοδεύονται. Καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για τον ταχύτερο δυνατό εντοπισμό της οικογενείας τους και λαμβάνουν αμέσως τα απαραίτητα μέτρα για να εξασφαλίσουν τη νομική τους εκπροσώπηση και, εφόσον χρειάζεται, την εκπροσώπησή τους στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.

Άρθρο 11

Εργασία, επαγγελματική κατάρτιση και εκπαίδευση

1. Τα κράτη μέλη καθορίζουν τους κανόνες δυνάμει των οποίων επιτρέπεται, στους δικαιούχους τίτλου παραμονής, πρόσβαση στην αγορά εργασίας και στην επαγγελματική κατάρτιση και εκπαίδευση.

Η πρόσβαση ισχύει μόνο για τη διάρκεια του τίτλου παραμονής.

2. Οι προϋποθέσεις και οι διαδικασίες για να επιτραπεί η πρόσβαση στην αγορά εργασίας και στην επαγγελματική κατάρτιση και εκπαίδευση ορίζονται, δυνάμει του εθνικού δικαίου, από τις αρμόδιες αρχές.

Άρθρο 12

Προγράμματα ή συστήματα για τους σχετικούς υπηκόους τρίτων χωρών

1. Στους εν λόγω υπηκόους τρίτων χωρών χορηγείται πρόσβαση σε υφιστάμενα προγράμματα ή συστήματα που προσφέρουν τα κράτη μέλη ή μη κυβερνητικές οργανώσεις ή ενώσεις που έχουν ειδικές συμφωνίες με τα κράτη μέλη, με στόχο την αποκατάσταση της κοινωνικής ζωής τους, περιλαμβάνοντας ενδεχομένως μαθήματα βελτίωσης των επαγγελματικών τους ικανοτήτων ή προετοιμασίας της υποστηριζόμενης επιστροφής τους στη χώρα καταγωγής.

Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ειδικά προγράμματα ή συστήματα για τους εν λόγω υπηκόους τρίτων χωρών.

2. Όταν ένα κράτος μέλος αποφασίζει να εισαγάγει και να εφαρμόσει τα προγράμματα ή συστήματα που αναφέρονται στην παράγραφο 1, μπορεί να εξαρτήσει την έκδοση ή την ανανέωση του τίτλου παραμονής από τη συμμετοχή στα εν λόγω προγράμματα ή συστήματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΜΗ ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΚΛΗΣΗ

Άρθρο 13

Μη ανανέωση

1. Ο τίτλος παραμονής που εκδίδεται βάσει της παρούσας οδηγίας δεν ανανεώνεται εφόσον δεν πληρούνται πλέον οι προϋποθέσεις του άρθρου 18 παράγραφος 2 ή η σχετική διαδικασία έχει περατωθεί με δικαστική απόφαση των αρμόδιων αρχών.

2. Όταν λήξει ο τίτλος παραμονής που εκδίδεται βάσει της παρούσας οδηγίας, εφαρμόζεται η συνήθης νομοθεσία περί αλλοδαπών.

Άρθρο 14

Ανάκληση

Ο τίτλος παραμονής μπορεί να ανακληθεί οποτεδήποτε εφόσον δεν πληρούνται πλέον οι προϋποθέσεις της έκδοσης. Ειδικότερα, ο τίτλος παραμονής μπορεί να ανακληθεί στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- α) εάν ο δικαιούχος επανασυνδέσει τις σχέσεις του ενεργώς, εκουσίως και ίδια πρωτοβουλία με τους εικαζόμενους δράστες των αδικημάτων που αναφέρει το άρθρο 2, στοιχεία β) και γ) ή
- β) εάν η αρμόδια αρχή κρίνει ότι η συνεργασία του θύματος είναι δόλια ή ότι η καταγγελία του είναι δόλια ή καταχρηστική ή
- γ) για λόγους που συνδέονται με τη δημόσια τάξη και την προστασία της εθνικής ασφάλειας ή
- δ) όταν το θύμα παύει να συνεργάζεται ή
- ε) όταν οι αρμόδιες αρχές αποφασίσουν να σταματήσουν τη διαδικασία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 15

Ρήτρα διασφάλισης

Η εφαρμογή της παρούσας οδηγίας δεν θίγει τους ειδικούς εθνικούς κανόνες για την προστασία των θυμάτων και των μαρτύρων.

Άρθρο 16

Έκθεση

1. Το αργότερο στις 6 Αυγούστου 2008, η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έκθεση για την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας στα κράτη μέλη και προτείνει, ενδεχομένως, τις απαραίτητες τροποποιήσεις. Τα κράτη μέλη διαβιβάζουν στην Επιτροπή κάθε απαραίτητη πληροφορία για την επεξεργασία αυτής της έκθεσης.

2. Μετά την υποβολή της έκθεσης που αναφέρεται στην παράγραφο 1, η Επιτροπή υποβάλλει τουλάχιστον ανά τρία έτη στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έκθεση για την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας στα κράτη μέλη.

Άρθρο 17

Μεταφορά

Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις απαραίτητες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία πριν τις 6 Αυγούστου 2006. Ενημερώνουν αμέσως σχετικά την Επιτροπή.

Όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν αυτές τις διατάξεις, αυτές περιλαμβάνουν παραπομπή στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από τέτοια παραπομπή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Οι λεπτομέρειες της παραπομπής αποφασίζονται από τα κράτη μέλη.

Άρθρο 18

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την ημέρα της δημοσίευσής της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Άρθρο 19

Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη σύμφωνα με τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Λουξεμβούργο, 29 Απριλίου 2004.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

M. McDOWELL